

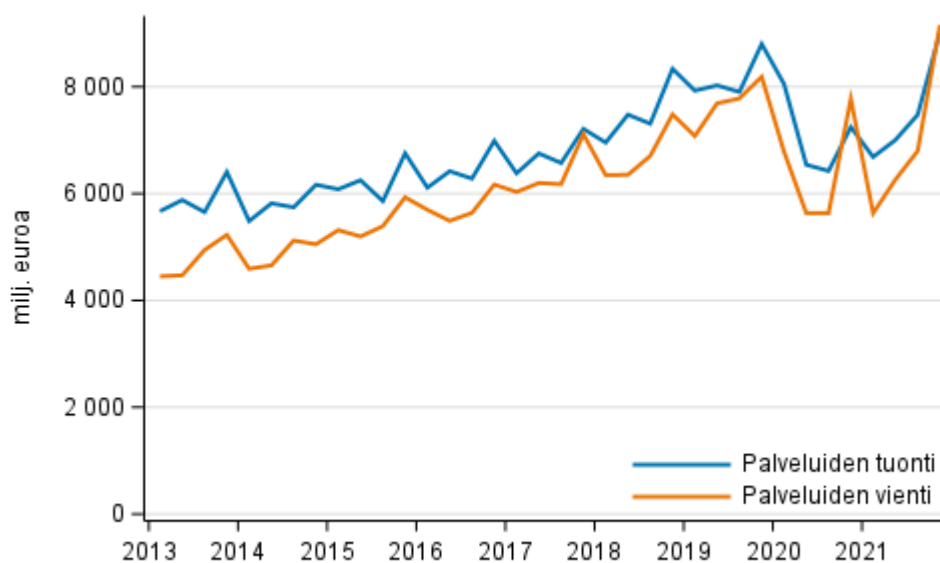
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2021, 4. neljännes

Suomen ulkomaankauppa kasvoi vuodentakaiseen verrattuna vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä

Vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä yhteenlaskettu tavara- ja palveluvienti kasvoi 5,4 miljardin euron verran vuoden 2020 vastaavaan neljännekseen verrattuna. Noin kolme neljäsosaa tästä kasvusta oli peräisin tavaraviennistä. Vaikka palveluviennin kasvu oli suhteessa pienempää, sekin kuitenkin kasvoi 1,4 miljardin euron verran suhteessa edeltävän vuoden vastaavaan neljännekseen. Yhteenlaskettu tavara- ja palvelutuonti kasvoi vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen verrattuna jopa viittä enemmän eli 7,1 miljardin euron verran. Tavaroiden ja palveluiden osuudet kasvusta olivat samat kuin viennissäkin eli noin 75 prosenttia johtui tavaratuonnista ja 25 prosenttia palvelutuonnista. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

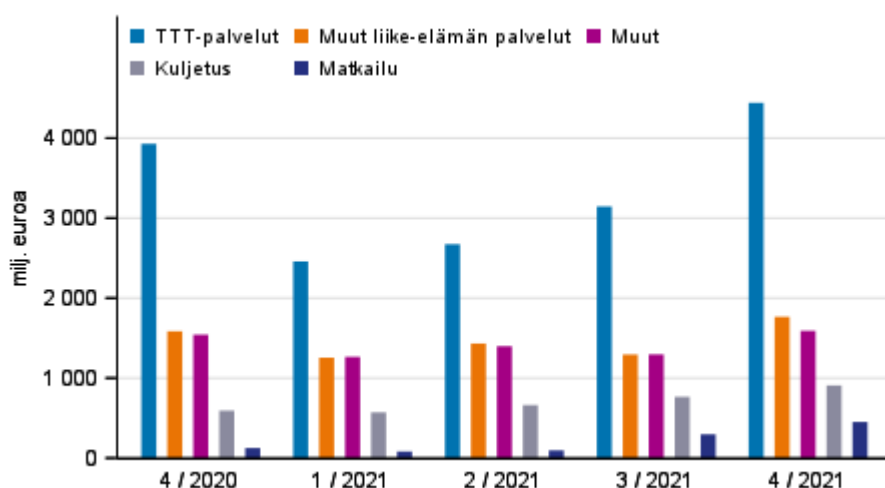

Merkille pantavaa on se, että Suomen ulkomaankauppa ei kasvanut pelkästään suhteessa vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen. Viennin ja tuonnin arvo kasvoi myös verrattuna vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen, jolloin koronaviruksen aiheuttama pandemia ei vielä vaikuttanut talouselämään. Tavaraviennin arvo kasvoi kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna 3,5 miljardia euroa, kun taas palveluviennin arvo kasvoi noin miljardi euroa. Palvelutuonti vuorostaan kasvoi vain 0,2 miljardin euron verran. Voidaan kuitenkin sanoa, että palvelutuonti oli arvoltaan ainakin pandemiaa edeltäneellä tasolla, vaikkei kasvu verrattuna kahden vuoden takaiseen tilanteeseen ollutkaan tuon suurempaa. Tavaratuonti oli taas kuluneella neljänneksellä arvoltaan 4,1 miljardia euroa suurempi kuin kahta vuotta aiemmin.

Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti jälleen korkealla tasolla

Vuoden 2021 eri vuosineljännesten lukuja katsottaessa televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden (TTT) vienti näyttää kasvaneen tasaisesti. Ero vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen on taas pienempi, koska palveluerän vienti oli myös silloin korkealla tasolla. Nykyisten tietojen perusteella TTT-vienti kasvoi tuohonkin huippulukemaan verrattuna 0,5 miljardin euron verran. Vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen verrattuna kasvua oli vuorostaan vajaa 1,5 miljardia euroa. TTT-vienti on aiemminkin ollut Suomen palveluviennin palvelueristä suurin.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

Pandemian vaikutus palveluiden ulkomaankauppaan on ollut vahvaa erityisesti kuljetus- ja matkailupalveluiden kohdalla. Kuluneella neljänneksellä oli viitteitä näiden palveluerien viennin elpymisestä. Verrattuna vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen niiden yhteenlaskettu vienti kasvoi reilun 0,6 miljardin euron verran eli jopa TTT-vientiä enemmän. Vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen verrattuna kuljetus- ja matkailupalveluita kuitenkin vietiin noin 0,5 miljardin euron verran vähemmän eli kokonaisvaltaisesta elpymisestä ei kuitenkaan voida puhua.

Palveluviennin kasvusta valtaosa selittyy siis TTT-viennin korkealla tasolla ja kuljetus- ja matkailupalveluiden viennin osittaisella elpymisellä. Vuodentakaiseen verrattuna myös asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalveluiden viennin ja henkisen omaisuuden käytöstä perittyjen maksujen arvo nousi, mutta kummankin palveluerän suhteen vain noin 0,1 miljardia euroa. Minkään palveluerän vienti ei laskenut 0,1 miljardin euron verran tai sitä enemmän vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen verrattuna.

Palvelutuonti kasvoi kuluneella vuosineljänneksellä yhteensä 1,8 miljardin euron verran vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen verrattuna. Kuljetus- ja matkailupalveluiden yhteenlaskettu tuonti kattoi tästä kasvusta 0,8 miljardia euroa. Kuljetuspalveluiden tuonti oli suurin piirtein samalla tasolla kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna, kun taas matkailupalveluiden tuonti oli edelleen alemmalla tasolla.

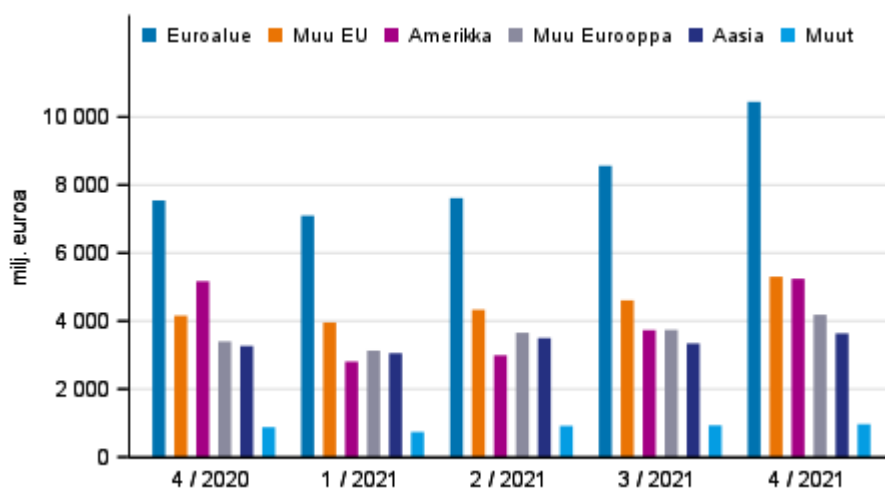
Suomalaisten ulkomaan matkailun menot olivat arvoltaan noin 0,7 miljardia euroa alemmat kuin vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä.

Suhteessa vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen myös muiden liike-elämän palveluiden tuonti kasvoi selvästi eli 0,7 miljardin euron verran vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä. Palveluerän tuonti oli myös korkeammalla tasolla kuin vuoden 2019 viimeisellä vuosineljänneksellä. Muissa palveluerissä muutokset vuodentakaiseen verrattuna olivat pienempiä, joskin tuotannollisten palveluiden tuonti kasvoi vajaan 0,2 miljardin euron verran.

Viennin kasvu painottui Eurooppaan

Jos yhteenlaskettu tavara- ja palveluvienti kasvoi yhteensä 5,4 miljardin euron verran suhteessa vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen, niin viennin kasvu Eurooppaan kattoi tästä kasvusta 90 prosenttia eli 4,8 miljardia euroa. Viennin arvo EU-maihin kasvoi vuodentakaisesta 4,0 miljardia euroa, mikä vastasi noin 84 prosenttia koko viennin kasvusta. Etenkin vienti Ruotsiin ja Alankomaihin kasvoi verrattuna vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen. Muiden maanosien kuin Euroopan kohdalla kasvu oli vähäisempää. Vienti Aasiaan kasvoi vajaan 0,4 miljardin euron verran, mikä oli enemmän kuin Amerikan mantereelle suuntautuneen viennin kasvu, joka oli suuruudeltaan 0,1 miljardia euroa.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Tavara- ja palvelutuonnin kasvu ei ollut vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä yhtä keskittynyttä Eurooppaan tai EU-maihin. Kokonaisuudessaan tuonnin arvo siis kasvoi 7,1 miljardia euroa verrattuna vuoden 2020 viimeiseen neljännekseen ja tästä kasvusta vain vajaa puolet oli peräisin EU-maista. Tuonti Aasiasta kasvoi vajaan 1,5 miljardin euron verran ja tuonti Venäjältä oli kuluneella neljänneksellä myös 1,5 miljardin euron verran suurempi arvoltaan kuin vuotta aiemmin. Pandemiaa edeltäneen vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen verrattuna Venäjän tuonnin arvo oli 0,7 miljardia euroa suurempi kuluneella vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä.

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

-tilastossa. Siihen tehdään laatuselosteessa kuvattuja määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäyksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2020	2021			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	24 411	20 782	23 006	24 914	29 771
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	16 637	15 150	16 745	18 117	20 615
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	16 206	15 067	16 361	17 323	20 010
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	431	83	384	793	606
1.2 Palvelut yhteensä	7 774	5 632	6 261	6 797	9 156
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	507	396	397	356	489
1.2.2 Kuljetus	593	571	662	766	908
1.2.3 Matkailu	125	82	96	297	451
1.2.4 Rakentaminen	27	15	9	9	10
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	96	100	103	110	107
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	744	638	746	692	826
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	3 929	2 458	2 673	3 145	4 441
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 585	1 255	1 432	1 294	1 766
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	210	193	194	188	236
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	461	388	425	387	560
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	914	674	813	719	969
1.2.9 Muut palvelut	168	117	144	129	160

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2020	2021			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	21 633	21 609	22 940	24 626	28 709
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	14 388	14 923	15 936	17 150	19 693
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	15 547	16 145	17 101	18 220	21 241
1.1.2 Valmistuttaminen	-615	-625	-532	-388	-718
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-931	-964	-1 023	-1 083	-1 260
1.1.4 Muut erot	387	367	390	401	430
1.2 Palvelut yhteensä	7 245	6 685	7 004	7 476	9 016
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	580	477	499	536	764
1.2.2 Kuljetus	1 278	1 224	1 378	1 477	1 630
1.2.3 Matkailu	119	61	123	438	565
1.2.4 Rakentaminen	70	61	73	67	47
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	395	387	394	404	430
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muulle luokittelemattomat	328	214	266	185	305
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	1 268	1 231	1 138	1 025	1 288
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 916	2 752	2 865	3 067	3 642
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	727	815	792	812	819
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	812	746	790	824	991
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 377	1 191	1 284	1 431	1 833
1.2.9 Muut palvelut	291	279	267	277	344

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2020	2021			
		4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
Tuonti	Yhteensä	21 633	21 609	22 940	24 626	28 709
	..Eurooppa	16 643	16 604	17 559	18 746	21 891
EU27 (2020)	13 376	13 050	14 450	14 679	16 738
Euroalue	8 405	8 225	9 294	9 248	10 564
Alankomaat	1 330	1 298	1 527	1 614	1 702
Saksa	2 683	2 645	2 974	2 946	3 363
Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	4 971	4 825	5 155	5 431	6 174
Ruotsi	2 869	2 807	3 020	3 332	3 747
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	3 267	3 554	3 109	4 067	5 154
Britannia	917	806	782	825	989
Venäjä	1 394	1 842	1 421	1 998	2 894
	..Amerikka	1 545	1 489	1 641	1 645	1 801
Yhdysvallat (USA)	1 161	1 126	1 187	1 237	1 331
	..Afrikka	114	158	180	181	214
	..Aasia	3 206	3 240	3 441	3 933	4 656
Kiina	1 714	1 631	1 712	1 994	2 460
	..Muut ja tuntematon	125	119	118	121	147
Vienti	Yhteensä	24 411	20 782	23 006	24 914	29 771
	..Eurooppa	15 099	14 184	15 599	16 911	19 929
EU27 (2020)	11 701	11 055	11 945	13 172	15 745
Euroalue	7 544	7 098	7 613	8 563	10 443
Alankomaat	1 182	1 220	1 291	1 479	1 732
Saksa	2 017	1 858	1 936	2 063	2 363
Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	4 157	3 958	4 331	4 608	5 302
Ruotsi	2 872	2 695	2 921	3 100	3 654
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	3 398	3 128	3 655	3 739	4 183
Britannia	1 058	890	1 056	1 195	1 260
Venäjä	1 005	953	1 154	1 104	1 198
	..Amerikka	5 168	2 807	2 991	3 732	5 242
Yhdysvallat (USA)	4 330	2 028	2 040	2 883	4 215
	..Afrikka	556	441	582	587	622
	..Aasia	3 267	3 053	3 499	3 339	3 634
Kiina	1 219	1 124	1 252	1 137	1 211
	..Muut ja tuntematon	322	297	335	344	344

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2021-12-17)	Uusin julkistus (2022-03-15)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2020Q4	14 387	14 531	14 388	2
	2021Q1	14 911	15 064	14 923	12
	2021Q2	15 907	16 076	15 936	29
	2021Q3	17 317	17 317	17 150	-167
Tavaravienti	2020Q4	16 660	16 755	16 637	-23
	2021Q1	15 184	15 295	15 150	-34
	2021Q2	16 673	16 855	16 745	72
	2021Q3	18 096	18 096	18 117	21
Palvelutuonti	2020Q4	6 994	7 154	7 245	251
	2021Q1	6 559	6 569	6 685	126
	2021Q2	6 889	6 946	7 004	114
	2021Q3	7 302	7 302	7 476	174
Palveluvienti	2020Q4	7 304	7 743	7 774	470
	2021Q1	5 552	5 575	5 632	80
	2021Q2	6 169	6 192	6 261	92
	2021Q3	6 706	6 706	6 797	91

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määräämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperäämään mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyrityksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositasen lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Kasper Lavikainen 029 551 3674
Vastaava osastopäällikkö:
Katri Kaaja 029 551 3488

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute